

21 Ιανουαρίου, 1994

[ΠΙΚΗΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑ-
ΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΜΕΣΩ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ,

Εφεσείοντες,

v.

SUNOIL BUNKERING LIMITED,

Εφεσιβλήτων.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 1064.)

Αρχή Λιμένων Κύπρου — Παραχώρηση άδειας στους εφεσιβλήτους για σκοπούς πετρώλευσης πλοίων υπό τον όρο ότι αυτοί θα καταβάλλουν τα δικαιώματα που καθορίζονται στους σχετικούς κανονισμούς — Οι Περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμοί 1976- 77.

5

Πράξεις ή αποφάσεις μέσα στην έννοια του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Εκτελεστή διοικητική πράξη — Κριτήριο εκτελεστότητας — Πράξη εκτέλεσεως — Δεν προσβάλλεται βάσει του Άρθρου 146 όπως η εκτελεστή διοικητική πράξη — Κατά πόσο η απόφαση της Αρχής Λιμένων για καταβολή δικαιωμάτων από τους εφεσιβλήτους για μεταφόρτωση αγαθών σε πλοίο ήταν εκτελεστή διοικητική πράξη.

10

Αναθεωρητική Δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου — Μόνο εκτελεστές διοικητικές πράξεις υπόκεινται στο δικαστικό έλεγχο του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Θέματα που άπτονται του θεμελίου της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου μπορούν να εγερθούν σ' οποιοδήποτε στάδιο της δίκης ακόμα και αυτεπάγγελα.

15

Λέξεις και Φράσεις — "Μεταφορτωμένα" στον Κ. 6(1) των Κανονισμών 1976 - 77.

Το 1986 η Αρχή Λιμένων, οι εφεσείοντες, με έγγραφο υπό τον τίτλο συμφωνία, παραχώρησε άδεια στους εφεσιβλήτους για διακίνηση των δεξαμενοπλοίων τους στα κυπριακά λιμάνια για σκοπούς πετρώλευσης άλλων πλοίων έναντι καταβολής των δικαιωμάτων που προβλέπονται οι πιο πάνω κανονισμοί. Ο Κ.6(1) προβλέπει την καταβολή δικαιωμάτων για μεταφόρτωση αγαθών σε άλλο πλοίο.

20

25

Δύο χρόνια μετά την έκδοση της πιο πάνω άδειας οι εφεσείοντες επικαλούμενοι τον Κ.6(1) αξίωσαν την καταβολή τελών ίσων

με την ποσότητα του πετρελαίου που παραχωρήθηκε από το σκάφος των εφεσιβλήτων σε άλλο σκάφος για σκοπούς πετρέλευσης. Σύμφωνα με τους εφεσειόντες η διεργασία της πετρέλευσης συνιστούσε μεταφόρτωση αγαθών.

5 Το πρωτόδικο Δικαστήριο ακύρωσε την φορολογία που επιβλήθηκε στους εφεσιβλήτους.

Στην έφεση εγέρθηκαν δύο ερωτήματα. Το πρώτο αφορούσε τη δυνατότητα αναθεώρησης της πράξης των εφεσειόντων και το δεύτερο την ερμηνεία του όρου "μεταφορτωμένα" στον Κ.6(1) των πιο πάνω κανονισμών.

10

Οι εφεσειόντες ισχυρίστηκαν ότι η επίδικη απόφαση:

(α) είναι πράξη εκτέλεσης και όχι πράξη εκτελεστή υποκείμενη στο δικαστικό έλεγχο του άρθρου 146.1 και

15

(β) συνιστούσε εφαρμογή όρου της εκτελεστής πράξης του 1986, δηλ. της άδειας και επομένως η όποια υποχρέωση των εφεσιβλήτων για καταβολή τελών είχε καθορισθεί με την άδεια του 1986.

Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου απέρριψε την έφεση και αποφάνθηκε ότι:

20

1. Το κριτήριο για την εκτελεστότητα διοικητικής πράξης ή απόφασης είναι η γένεση από αυτή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Πράξη είναι εκτελεστή εφόσον επιβάλλει υποχρεώσεις στον δικαιούμενο οι οποίες δεν υφίσταντο πριν την έκδοσή της, η μη εκπλήρωση των οποίων παρέχει το δικαίωμα στη Διοίκηση να επικαλεσθεί τα μέσα του δικαίου για την εκτέλεσή τους. Πράξη εκτέλεσης είναι εκείνη που έχει ως λόγο την εφαρμογή εκτελεστής πράξης. Διοικητικά μέτρα για εφαρμογή εκτελεστής πράξης συνιστούν πράξη εκτέλεσης που όπως υποδηλώνει ο όρος η πράξη δεν είναι αφ' εαυτής γενεσιουργός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αλλά μοχλός προς υλοποίηση της γενέτειρας πράξης ή απόφασης. Το κριτήριο για την εκτελεστότητα πράξης ή απόφασης παραμένει αμετάβλητο και συναρτάται αποκλειστικά από τα έννομα αποτελέσματα της πράξης.

25

30

35

2. Εάν τα τέλη τα οποία έχουν επιβληθεί στην προκείμενη περίπτωση δεν προβλέπονταν από τους κανονισμούς καμιά εξουσία δεν θα μπορούσε να αντληθεί από την άδεια για επιβολή τους. Η συμφωνία του 1986 μόνο κατ' ευφημισμό συνιστά συμφωνία. Πρόκειται για άδεια η οποία επενεργεί αποκλειστικά στο πεδίο δημοσίου δικαίου.

40

3. Η μεταφόρτωση προϋποθέτει τη μεταφορά φορτίου από ένα σκάφος σε άλλο. Η πετρέλευση πλοίου δεν μπορεί να θεωρηθεί μεταφόρτωση για τον λόγο ότι δεν συνεπάγεται την φόρτωση πετρελαίου για σκοπούς μεταφοράς αλλά για χρήση ως πηγής ενέργειας για την διακίνηση του πλοίου.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Ports Authority v Republic (1983) 3 C.L.R. 385·

Republic v Cyprus Ports Authority (1986) 3 C.L.R. 117·

Αρχή Λιμένων Κύπρου v Δημοκρατίας. Απόφαση ημερ. 18/10/1989·

Ναυτικός Όμιλος Πάφου v Αρχής Λιμένων Κύπρου (1992) 1 5
Α.Α.Δ. 882.

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου (Παπαδόπουλος, Δ.) η οποία δόθηκε στις 3 Φεβρουαρίου, 1990 (Προσφυγή Αρ. 652/88) με την οποία 10 ακυρώθηκε η φορολογία που επιβλήθηκε στους εφεσίβλητους για την καταβολή τελών ίσων με την ποσότητα πετρελαίου το οποίο παραχωρήθηκε από σκάφος τους σε άλλο σκάφος για σκοπούς πετρέλευσης.

N. Παπαευσταθίου και Α. Αλεξάνδρου, για τους εφε- 15
σειόντες.

Ξ. Ξενόπουλος και Λ. Καλογήρου, για τους εφεσίβλη-
τους.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα 20
δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Δύο είναι τα ερωτήματα τα οποία έχουν
τεθεί και χρῆζουν απάντησης σ' αυτή την έφεση,

(α) Η δυνατότητα αναθεώρησης της πράξης της Αρχής
Λιμένων που αποτέλεσε το επίδικο θέμα της προσφυγής 25
και στη συνέχεια της πρωτόδικης απόφασης. Η πράξη
κατά τους εφεσειόντες είναι πράξη εκτέλεσης και όχι
πράξη εκτελεστή υποκείμενη στο δικαστικό έλεγχο που
προβλέπει το Άρθρο 146.1. Το θέμα άπτεται του θεμελίου
της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου και επομένως η μη 30

έγερσή του σε προηγούμενο στάδιο δεν αποτελεί κώλυμα για την αντιμετώπισή του σ' αυτό το στάδιο της διαδικασίας ακόμα και αντεπάγγελα. Εφόσον κριθεί ότι η απόφαση είναι εκτελεστή το δεύτερο ερώτημα αφορά,

- 5 (β) Την ερμηνεία και εφαρμογή του όρου "μεταφορτωμένα" που απαντάται στον Κ. 6(1) των Περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμών 1976-77.

10 Η Αρχή Λιμένων, οι εφεσείοντες, με έγγραφο ημερομηνίας 21/5/1986 το οποίο τιτλοφορείται ως συμφωνία, όπως αναγράφεται στο κείμενό του, παραχώρησε άδεια στους εφεσίβλητους για διακίνηση των πλοίων τους στα κυπριακά λιμάνια για σκοπούς πετρέλευσης άλλων πλοίων, υπό τον όρο:

- 15 "5. Ο αδειούχος έχει υποχρέωση:

(α) Να καταβάλλει τα καθορισμένα στους κανονισμούς της Αρχής δικαιώματα τόσο για το σκάφος όσο και για το φορτίο του."

20 Η πετρέλευση είναι η διαδικασία προμήθειας από δεξαμενόπλοια των αιτητών πετρελαίου σε άλλα πλοία για χρήση ως καύσιμα για παραγωγή ενέργειας για την πλοήγησή τους.

25 Παρά το χαρακτηρισμό του εγγράφου ως συμφωνίας πρόκειται ουσιαστικά για άδεια την οποία οι καθ' ων η αίτηση, οργανισμός δημοσίου δικαίου επιφορτισμένος με κρατικές λειτουργίες (*Ports Authority v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 285, και *Republic v. Cyprus Ports Authority* (1986) 3 C.L.R. 117), παραχώρησε στους εφεσίβλητους για την είσοδο των σκαφών τους στα κυπριακά λιμάνια και χρήση 30 τους για τον εφοδιασμό άλλων σκαφών με πετρέλαιο για χρήση ως καύσιμα. Ο όρος "συμφωνία" υποδηλώνει την αποδοχή εκ μέρους των εφεσιβλήτων των όρων που συνοδεύουν την άδεια. Ο Κ. 6 (1) προβλέπει την καταβολή δικαιωμάτων για την μεταφόρτωση εντός της περιοχής λιμέ-

να (λιμένας Λεμεσού) αγαθών σε άλλο πλοίο.

Στις 21/5/1988, δυο χρόνια μετά την έκδοση της προαναφερθείσας άδειας στους εφεσίβλητους, οι εφεσείοντες επικαλούμενοι τις διατάξεις του Κ. 6 (1) αξίωσαν από αυτούς την καταβολή τελών ίσων με την ποσότητα του πετρελαίου το οποίο παραχωρήθηκε από σκάφος των εφεσιβλήτων σε άλλο σκάφος για σκοπούς πετρέλευσης. Η φορολογία επιβλήθηκε επειδή σύμφωνα με τους εφεσείοντες η διεργασία της πετρέλευσης συνιστούσε μεταφόρτωση αγαθών από το σκάφος των εφεσιβλήτων στο σκάφος το οποίο εφοδίασαν με πετρέλαιο για καύσιμα.

Οι εφεσείοντες υπέβαλαν ενώπιόν μας ότι η φορολογία του 1988 δε συνιστά εκτελεστή πράξη αλλά πράξη εκτέλεσης. Είναι η θέση τους ότι η επίδικη διοικητική πράξη συνιστούσε εφαρμογή όρου της εκτελεστής πράξης του 1986, δηλαδή της άδειας και επομένως η όποια υποχρέωση των εφεσιβλήτων σε σχέση με την καταβολή τελών είχε καθοριστεί από την άδεια του 1986· έτσι η συγκεκριμένη πράξη συνιστούσε απλώς εφαρμογή προγενέστερης και μη αμφισβητηθείσας εκτελεστής πράξης. Έρεισμα για την εισήγησή τους αντλήθηκε από την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην *Αρχή Λιμένων Κύπρου ν. Δημοκρατίας* (Υπ. αρ. 187/86, αποφασίστηκε στις 18/10/89) όπου κρίθηκε ότι η καταβολή δασμών για ελλειπή εμπορεύματα εισαχθέντα και μη τελωνισθέντα τα οποία φυλάγονταν σε αποθήκη αδασμολογήτων ειδών (bonded warehouse) συνιστά πράξη εκτέλεσης των όρων της άδειας για τη φύλαξη των αγαθών μέχρι τον τελωνισμό τους. Επομένως αποφασίστηκε ότι ο προσδιορισμός της υποχρέωσης για την καταβολή δασμού δεν αποτελούσε εκτελεστή αλλά πράξη εκτέλεσης των όρων της άδειας για την καταβολή δασμών για μη τελωνισθέντα εμπορεύματα που ελλείπουν από τις αποθήκες. Εάν η προαναφερθείσα απόφαση ερμηνεύεται και έχει ως λόγο την αποβολή από το πεδίο των εκτελεστών αποφάσεων εκείνων η έκδοση των οποίων προοιωνίζεται από τους όρους της άδειας η οποία παρέχεται στο διοικούμενο η αρχή μας ευρίσκει αντίθετους.

- Το κριτήριο για την εκτελεσιμότητα διοικητικής πράξης ή απόφασης είναι η παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων, δηλαδή η γένεση εξ αυτής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Πράξη είναι εκτελεστή εφόσον επιβάλλει υποχρεώσεις στο
- 5 διοικούμενο, μη υφιστάμενες πριν την έκδοσή της, η μη εκπλήρωση των οποίων παρέχει το δικαίωμα στη Διοίκηση να επικαλεσθεί τα μέσα του δικαίου για την εκτέλεσή τους. Πράξη εκτέλεσης είναι εκείνη που έχει ως λόγο την εφαρμογή εκτελεστής πράξης. Διοικητικά μέτρα για την εφαρ-
- 10 μογή εκτελεστής πράξης συνιστούν πράξη εκτέλεσης που όπως υποδηλώνει ο όρος η πράξη δεν είναι αφ' αυτής γενεσιουργός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αλλά μοχλός για την υλοποίηση της γενέτειρας πράξης ή απόφασης. (Βλ. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥ-
- 15 ΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ, 1929-1959, σελ. 240, Τσάτσος - Η ΑΙΤΗΣΙΣ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ, σελ. 127 κ.επ., και Στασινόπουλος - ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕ-
- 20 ΩΝ, σελ. 125). Χρήσιμη αναφορά για τη φύση και χαρακτήρα των πράξεων της Αρχής Λιμένων μπορεί να γίνει στην *Ναυτικός Όμιλος Πάφου v. Αρχής Λιμένων Κύπρου* (1992)1 Α.Α.Δ. 882 καθώς και στα χαρακτηριστικά πράξε-
- 30 ων εξουσίας.

- Πράξη δε χάνει τον εκτελεστό της χαρακτήρα όπου η
- 25 έκδοσή της προοιωνίζεται από προγενέστερη εκτελεστή διοικητική πράξη. Το κριτήριο για την εκτελεσιμότητα πράξης ή απόφασης παραμένει αμετάβλητο και συναρτάται αποκλειστικά από τα έννομα αποτελέσματα της πράξης. Εάν η πράξη είναι παράγωγος εννόμων αποτελεσμάτων
- 30 αυτή είναι εκτελεστή.

- Στην προκείμενη περίπτωση το ερώτημα κατά πόσο η προσβληθείσα πράξη είναι εκτελεστή καταντά θεωρητικό εφόσον με τους όρους της άδειας δεν προοιωνιζόταν
- 35 άμεσα ή έμμεσα η διοικητική πράξη η οποία παράγει τα έννομα αποτελέσματα τα οποία αμφισβητούν οι διοικούμενοι (εφεσίβλητοι). Με τον όρο 5 (α) απλώς διακηρύττεται ότι η Αρχή έχει το δικαίωμα να εισπράττει και οι εφεσίβλητοι υποχρέωση να καταβάλλουν για το σκάφος και

το φορτίο του τα τέλη που καθορίζονται από τους κανονισμούς της Αρχής. Εάν τα τέλη τα οποία έχουν επιβληθεί στην προκειμένη περίπτωση δεν προβλέπονται από τους κανονισμούς καμιά εξουσία δεν μπορεί να αντληθεί από την άδεια για την επιβολή τους. Η συμφωνία δε μπορεί να αποτελέσει πηγή δικαιωμάτων παρά μόνο στο πεδίο του ιδιωτικού δικαίου σε σχέση με τα ταμειυτικά συμφέροντα του κράτους. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως έχουμε εξηγήσει, η πράξη της 21/5/86 μόνο κατ' ευφημισμό συνιστά συμφωνία. Πρόκειται για άδεια η οποία επενεργεί αποκλειστικά στο πεδίο του δημοσίου δικαίου.

Το δεύτερο ερώτημα είναι ευκολότερο να απαντηθεί. Όπως διαπιστώνεται στην πρωτόδικη απόφαση, η μεταφόρτωση προϋποθέτει τη μεταφορά φορτίου από το σκάφος Α στο σκάφος Β. Η έννοια της φόρτωσης στην καθομιλουμένη ενέχει τη σημασία της αποθήκευσης αντικειμένων (ο όρος περιλαμβάνει και αγαθά) σε μεταφορικό μέσο για μεταφορά από το σημείο φόρτωσης στον τόπο εκφόρτωσης. Ότι αυτή είναι η πρωταρχική σημασία της λέξης βεβαιώνεται και από τον ορισμό της λέξης στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Πρωίας, σελ. 2255, 2ος τόμος:

"φορτώνω (ρ), αόρ. εφόρτωσα, παθητ. αόρ. -ώθην (και φόρτωσα, -ώθηκα), μετχ. παθ. παρκ. φορτωμένος· (ως μετβ.), επιθέτω βάρος, φορτίον, ιδία προς μεταφοράν, φορτίζω: 'φορτώνω το καράβι, το κάρρο ...' "

Η πετρέλευση πλοίου δε συνεπάγεται τη φόρτωση πετρελαίου για σκοπούς μεταφοράς αλλά για χρήση ως πηγής ενέργειας για τη διακίνηση του πλοίου· με τον ίδιο τρόπο που η προμήθεια αγαθών για βρώση από το πλήρωμα κατά το ταξίδι του πλοίου δε συνιστά φορτίο αλλά προϋπόθεση για τη λειτουργία του πλοίου.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.